

**Силабус курсу
Лікувальний масаж**

**Ступінь вищої освіти – бакалавр
Освітньо-професійна програма Спеціальна освіта «Фізична реабілітація»**

**Дні занять: вівторок, п'ятниця III пара
Консультації: понеділок V пара**

Рік навчання: 4, Семестр:8

Кількість кредитів: 2. Мова викладання: українська

Керівник курсу

III кандидат медичних наук, доцент Вакуленко Людмила Олексіївна

**Контактна
інформація**

Vakulenko3@ukr.net+38 096 49 04 167

Опис дисципліни

*Процедура масажу – як симфонія.
На відміну від справжнього музичного твору,
спеціаліст із масажу повинен вміти не тільки
виконати, але і підібрати необхідні прийоми
та об'єднати їх у процедуру масажу. Прийоми
не бувають постійними, а щоразу змінюються,
пристосовуються до стану пацієнта.
(Захар Прилуцький, 2003)*

Масаж - метод оздоровлення, підвищення працездатності, лікування та профілактики захворювань, суть якого полягає в нанесенні тканинам організму дозованих механічних впливів руками масажиста, спеціальними апаратами чи пристосуваннями. Метою викладання навчальної дисципліни «Лікувальний масаж» є: забезпечити майбутнім спеціалістам із фізичної реабілітації суму знань, умінь та навички з питань науково обґрунтованого (з урахуванням стану здоров'я, вікових та індивідуальних особливостей) проведення лікувального масажу залежно від клінічних проявів терапевтичних, неврологічних, ортопедично-травматологічних захворювань, у дорослих та дітей.

Структура курсу

Години (лек./ пр.)	Тема	Результати навчання	Завдан- ня
1/0	1. Фізіологічні механізми впливу масажу:	<i>Знати.</i> Вплив масажу на шкіру та нервову систему, стан опорно-рухового апарату, внутрішні органи, обмін речовин, психологічний стан	Питання
1/2	2. Види масажу	<i>Знати.</i> Види масажу (за завданнями): лікувальний, спортивний, гігієнічний масаж. Види масажу (за методами): класичний та рефлекторний (сегментарно-рефлекторний, точковий, сполучно-тканинний, периостальний) Апаратний масаж, його види. <i>Вміти.</i> Підібрати ділянки сегментарно-рефлекторного масажу при окремих захворюваннях (по завданню викладача).	Тести, питання, завдання, задачі Заповнення зошита-практикума
0/2	3. Техніка виконання окремих прийомів масажу	<i>Знати.</i> Класифікація прийомів масажу (якісну та кількісну). <i>Знати.</i> Погладження, розтирання, розминання, вібрація: визначення прийому, техніка виконання, методичні особливості, можливі помилки при виконанні <i>Вміти</i> якісно виконати основні та допоміжні прийоми погладження, розтирання, розминання, вібрації.	Тести, питання, завдання, задачі Заповнення зошита-практикума
0/2	4. Анатомо-фізіологічні особливості та техніка масажу окремих ділянок тіла	<i>Знати.</i> Анатомо-фізіологічні особливості, показання до призначення, техніка масажу окремих ділянок тіла: голови, шиї, комірцевої зони, спини, грудної клітки, живота, кінцівок. <i>Вміти</i> виконати масаж ділянки комірцевої зони, голови, спини, грудної клітки, живота, кінцівок.	Тести, питання, Заповнення зошита-практикума
2/4	5. Організація праці фахівця з масажу Проведення процедури масажу	<i>Знати.</i> Організація праці масажиста. Обладнання масажних кабінетів. Документація, норми навантаження, облік та звітність. Гігієнічні основи масажу. Вимоги до масажиста. Нормування праці масажиста. Призначення процедури масажу Підготовка до масажу. Знайомство з пацієнтом, призначенням лікаря. Обстеження ділянки масажу Показання до призначення масажу. Побудова процедури масажу. Основні частини процедури масажу та курсу лікування, вимоги до них. Курс лікування, тривалість процедури масажу. Індивідуалізація масажного впливу. Побудова і проведення процедури масажу за заспокійливою та тонізуючою методикою. <i>Вміти</i> . По ситуаційному завданню викладача, визначити метод і ділянку масажу, підібрати необхідні прийоми масажу, побудувати і провести процедуру масажу.	Тести, питання, завдання, задачі Заповнення зошита-практикума

6/20	6. Методичні особливості та техніка лікувально масажу при окремих захворюваннях і симптомах	<i>Знати, вміти</i> визначити ділянку масажу, метод впливу та провести процедуру масажу, використати методичні особливості та техніку лікувального масажу при окремих захворюваннях і симптомах: - при захворюваннях і травматичних пошкодженнях центральної і периферійної нервової системи - масаж при захворюваннях внутрішніх органів; - при захворюваннях і травмах опорно-рухового апарату - масаж дітей ; Спортивний масаж. Самомасаж. Загальний масаж. Поєднання масажу з іншими методами лікування та відновлення	Тести, питання, завдання, задачі Заповнення зошитів-практикума
2/4			
1/4			
1/4			
1/4			
1/2			
0/2			
10/30	Разом		

Формування програмних компетентностей (ОК 5.2)

Індекс в матриці ОП	Програмні компетентності
ЗК-01	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
ЗК-02	Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
ЗК-03	Навички міжособистісної взаємодії
ЗК-04	Здатність працювати в команді.
ЗК-05	Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.
ЗК-11	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями
СК-01	Здатність пояснити пацієнтам, клієнтам, родинам, членам міждисциплінарної команди, іншим медичним

	працівникам потребу у заходах фізичної реабілітації, принципи їх використання і зв'язок з охороною здоров'я.
СК-03	Здатність аналізувати будову, нормальний та індивідуальний розвиток людського організму та його рухові функції.
СК-04	Здатність враховувати медичні, психолого-педагогічні, соціальні аспекти у практиці фізичної реабілітації.
СК-05	Здатність провадити безпечну для пацієнта/клієнта та практикуючого фахівця практичну діяльність з фізичної реабілітації у травматології та ортопедії, неврології та нейрохірургії, кардіології та пульмонології, а також інших галузях медицини
СК-06	Здатність виконувати базові компоненти обстеження у фізичній реабілітації: спостереження, опитування, вимірювання та тестування, документувати їх результати.
СК-07	Здатність допомогти пацієнту/клієнту зрозуміти власні потреби, обговорювати та пояснювати зміст і необхідність виконання програми фізичної реабілітації
СК-08	Здатність ефективно реалізовувати програму фізичної реабілітації
СК-09	Здатність забезпечувати відповідність заходів фізичної реабілітації функціональним можливостям та потребам пацієнта/клієнта.
ПНР-7	Знання характеристики понять «реабілітація», «види реабілітації», «фізична реабілітація», «фізична терапія», «кінезіотерапія», «ерготерапія» та «комплексна терапія», «терапевтичні вправи».
ПНР-16	Уміння дотримуватись визначеного алгоритму дій під час проведення фізичної реабілітації терапевтичних вправ з урахуванням віку, патології, діагнозу, періоду та перебігу захворювання.
ПНР-17	Комплексні знання та уміння з фізичної реабілітації для подальшого навчання за відповідним професійним спрямуванням.
ПНР-19	Знання форм, видів та класифікації масажу

ПНР-20	Знання критеріїв ефективності масажу.
ПНР-21	Володіння технікою виконання основних та допоміжних прийомів масажу з урахуванням ділянки тіла та індивідуальних особливостей пацієнта/клієнта.
ПНР-22	Уміння виконувати самомасаж та надавати рекомендації щодо його проведення іншою особою

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА НАКАЗ І ПОСТАНОВИ УРЯДУ УКРАЇНИ

Постанови Уряду України

1. Закон «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
2. Постанова Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1341 «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-p>
3. Постанова Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 р. № 266 «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-p>
4. Наказ МОН України від 06.11.2015 № 1151 «Про особливості запровадження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 року № 266» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z1460-15>
6. Національний освітній глосарій: вища освіта / 2-е вид., перероб. і доп. / авт.-уклад.: В.М. Захарченко, С.А. Калашнікова, В.І. Луговий, А. В. Ставицький, Ю. М. Рашкевич, Ж.В. Таланова / За ред. В.Г.Кременя.– К. : ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2014.– 100 с.
7. Области образования и профессиональной подготовки 2013 (МСКО –О 2013). Сопроводительное руководство к Международной стандартной классификации образования / Институт Статистики ЮНЕСКО. – Монреаль, 2014 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.uis.unesco.org/Library/Documents/iscfed-f-2013-fields-of-education-training-2014-rus.pdf>
8. Національний класифікатор України: «Класифікатор професій ДК 003:2010» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://kodeksy.com.ua/buh/kp.htm>.
- Конвенція ООН про права дитини (прийнята 20 листопада 1989 року, ратифікована Постановою Верховної Ради України від 27 лютого 1991 року)
www.chl.kiev.ua/UKR/konv_u.htm
- Декларація про права інвалідів (проголошена ООН 9 грудня 1975 року)
www.zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=995_117Стандартні правила забезпечення рівних можливостей для інвалідів (прийняті резолюцією 48/96 Генеральної
- Закон України “Про охорону дитинства” (прийнятий 26 квітня 2001 року N 2402-III)
www.zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2402-14

- Закон України “Про реабілітацію інвалідів в Україні” (прийнятий 6 жовтня 2005 року N 2961-IV) www.zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2961-15
 - Концепція Державної програми розвитку освіти на 2006-2010 роки (схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 12 липня 2006 року №396-р) www.uazakon.com/document/fpart15/idx15806.htm
 - Указ Президента України «Про першочергові заходи щодо створення сприятливих умов життєдіяльності осіб з обмеженими фізичними можливостями» (від 01.06.2005 р. № 900/2005) www.zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=900%2F2005
- створення сприятливих умов для життєдіяльності осіб з обмеженими фізичними можливостями” (від 18 грудня 2007 року N 1228/2007)
- www.zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1228%2F2007

БАЗОВА

1. Вакуленко Л.О. Атлас масажиста / Л.О.Вакуленко, Г.В. Прилуцька, Д.В. Вакуленко. – Тернопіль, Урмедкнига, 2005. – 304 с.
2. Вакуленко Л.О. Масаж загальний. Самомасаж/ Л.О.Вакуленко, Г.В. Прилуцька, Д.В. Вакуленко. – Тернопіль, Урмедкнига, 2018 – 304 с.
3. Вакуленко Л.О. Лікувальний масаж / Л.О.Вакуленко, Г.В. Прилуцька, Д.В. Вакуленко. – Тернопіль, Урмедкнига, 2005. –430 с. .
4. Вакуленко Л.О. Реабілітаційний масаж / Л.О.Вакуленко, Г.В. Прилуцька, Д.В. Вакуленко та ін. – Тернопіль, Урмедкнига, 2018. – 430 с.
6. Вакуленко Л.О. Лікувально-реабілітаційний масаж у педіатрії : навчальний посібник, [електронний варіант] / Л. О. Вакуленко, Д. В. Вакуленко, ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2019. –233 с.
7. Вакуленко Л.О. Основи масажу: спеціальність ортопедагогіка [навчальний посібник] / Л. О. Вакуленко, Д. В. Вакуленко, О.Р. Барладин , С.З. Храбра, В.С. Грушко. – ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2019. –173 с.
8. Вакуленко Л.О. Лікувальний масаж: практикум для підготовки до занять / Л.О. Вакуленко, О.Р. Барладин, Д.В. Вакуленко. – Тернопіль, ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2019
9. Глезер О., Далихо А.В. Сегментарный массаж: Пер. с нем. О. Глезер, А.В. Далихо – М.: Медицина, 1965. – 124 с.
10. Гаваа Лувсан. Очерки методов восточной рефлексотерапии / Лувсан. Гаваа. – К.: Здоров’я, 1986. – 232 с.
11. Исаев Ю.А. Сегментарно-рефлекторный и точечный массаж в клинической практике / Ю.А. Исаев. – Киев: Здоров’я, 1993. – 320 с.
12. Куничев Л.А. Лечебный массаж / Л.А. Куничев – К.: Вища школа, 1985. – 325 с.
13. Робочий зошит для підготовки до занять з навчальної дисципліни «Масаж, самомасаж» / розроб : Л.О. Вакуленко, Д. В. Вакуленко, О. Р. Барладин. - Тернопіль, ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2019, 62 с.

Допоміжна

1. Белая Н.А. Руководство по лечебному массажу / Н.А. Белая. – М.: Медицина, 1974. – 315 с.
2. Губерт К.Д. Гимнастика и массаж в раннем возрасте / К.Д. Губерт, М.Г Рысс.- М.: Просвещение, 1981. – 126 с.
3. Дубровский В.И. Основы сегментарно-рефлекторного массажа / В.И. Дубровский.- М.: Физкультура и спорт, 1982. – 48 с.
4. Дубровский В.И. Точечный массаж В.И. Дубровский. – М.: Знание, 1986. – 96 с.
5. Ибрагимов В.С. Точечный массаж. – М.: Медицина, 1983. – 143 с.
6. Лікувальна фізкультура та спортивна медицина /В.В. Клапчук, Г.В. Дзяк, І.В. Муравов та ін./ За ред. В.В. Клапчука, Г.В. Дзяка. – К.: Здоров'я, 1995. – 312 с.
7. Мухін В.М. Фізична реабілітація: Підручник / В.М. Мухін.- К.: Олімпійська література, 2000. – 423 с.
8. Сайонджі М. Лікувальний масаж Юмейго: Пер. з есперанто. М. Сайонджі. – Тернопіль, 1995. – 152 с.
- 9.Тюрин А.М. Массаж традиционный и нетрадиционный / А.М. Тюрин. – СПб: Питер Пресс, 1997. – 234 с.
10. Штеренгерц А.Е., Белая Н.А. Массаж для взрослых и детей / А.Е. Штеренгерц, Н.А. Белая. – К.: Здоров'я, 1996. – 383 с.

Політика оцінювання

- **Політика щодо дедлайнів та перескладання:** Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються відповідно до критеріїв якості знань. Перескладання модуля відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
- **Політика щодо академічної доброчесності:** Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%.
- **Політика щодо відвідування:** Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються не більше 5 балів. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування, участь в представленні соціального проекту) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із викладачем.

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується наступним чином:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Модуль 1. (Теми 1-6) Усне опитування	20
Модуль 2 (теми 1-6) Виконання практичних завдань. Самостійна робота. Виконання завдань із самостійної роботи	40
Модуль 3. ІНДЗ + Виконання завдань самопідготовки	15
Відвідування занять	5
Модульний контроль	20